Úr útheimi
við Hans Holm

Val í Russlandi! (framhald)

Nú eftirkomarar hjá kommunistunum í Eystur-europa og fyrrverandi Sovjetsamveldinum hava havt so stóra framgongd við valini í seinastuni í flestu londunum har eysturi, er vert at spyrja, hvønn týdning hetta kann fara at fáa fyri framtíðina hjá hesum londum - og hvønn týdning tað kann fáa fyri alheimspolitikkin. Fara hesi lond at venda aftur til ta politisku skipan, tey høvdu fyrr, fara tey at innføra planøkonomiska skipan aftur, og fara tey at venda sær politiskt og hernaðarliga móti Vesturheiminum?

Svarini upp á hesar tríggjar spurningar eru uttan iva í øllum førunum: Nei! Vit skulu minnast til, at hesir umrøddu eftirkomarar kommunista hava ein heldur annarleiðis hugburð enn makthavararnir í fyrrverandi kommunistalondunum við tað, at teir allir høvdu til teir broytingarhugaðu politikararnar (ta reform-kommunistar), ella teir høvdu samhuga við teimum. Fyri tað næsta eru teir valdir inn á ting ella til at stýra av fólki, sum hava havt allan rætt til at velja tann, tey vilja. Teir gomlu kommunistisku makthavararnir vóru væl hert í lítlan mun settir til at stýra landi og fólki við fríum valum.

Eisini mugu vit minnast, at til fyri umleið 70 árum síðan vóru bert heilt fá av hesum londum sjálvstøðug. Tey flestu vóru antin partar av øðrum ríkjum, t.d. Eysturríkska Ungarnska Keisaraveldinum, ella býtt sundur millum fleiri ríki sum t.d. Polland. Afturat hesum skulu vit minnast til, at tey - fyrrverandi Tjekkoslovakia undantikið - ikki hava havt parlamentariskt demokrati, soleiðis sum vit kenna tað úr Vestureuropa og aðrastaðni, sum politiska stýrisskipan, og tí eru óvon við ta tankagongd, sum liggur aftan fyri hesa skipan. Vit her vestan fyri bruktu nógv ár til at venja okkum til tankan, at vit øll vóru líkaverdir medborgarar, og at politiska ábyrgdin tí í seinasta endanum er okkara. Skulu tey eystan fyri brúka líka langa tíð til hetta, kunnu vit ikki rokna við, at skipanin verður virkandi fyrr enn um miðjuna av næstu øld.

Fara tað snýr seg um búskapin, er ongin ivi um, at her vendist ikki aftur frá tí liberalu marknaðarskipan, sum hesi lond hava innført meira ella minni øll! Sjálvt sosialista- og kommunistaflokkarnir siga seg allir at ganga inn fyri hesi skipan, einasti munur millum teir og aðrar flokkar - sum, í parantes sagt, eru líka so óvanir við parlamentariskt demokrati sum áður nevndu flokkar - er ferðin, ið skal nýtast til at gjøgnumføra skipanina við. Og annars standa tey í rað og røkkju klár at sleppa inn í ES, har politikarar í hvussu so er sigast ganga inn fyri liberalum búskapi og fríum marknaðarkreftum.

Sum svar upp á triðja spurningin, nýtist okkum bara at minna á, at øll eystureuropeisku londini uttan fyri gamla Sovjetsamveldið og teir tríggir baltisku statirnir royna at gerast limir í NATO. Annars er hernaðarliga hóttanin lítil haðani og úr Russlandi av einari einfaldari orsøk: búskaparstøðan er so vánalig, at samfelagið hevur ikki ráð at halda materialið so frægt við líka, at allir partar av hernaðarmegini fáa arbeitt í senn. Ein stórur partur av flogførunum hjá russiska hernaðarvaldinum sleppur ikki á flog, ein stórur partur av skipunum í hernaðarflotanum fáa ikki sigilt, og sjálvt lóður til kanónir og byrsur er mangulvøra. Hvussu støðan er á hesum øki, hevur millum annað víst seg í stríðnum í Tjetjenia. Hóast tjetjenar bert eru uml. 2 milliónir fólk, gongst illa hjá risastóra russiska herinum at berja teir niður. Og aðrastaðni í landinum, har ikki-russisk fólkasløg hava fingið sær størri ella minni sjálvræði, hava russar látið sum onki út frá tí sjónarmiði, at tað vil krevja meiri orku at fáa hesi fólk at makka rætt, enn teir eiga í løtuni.

Varalógmaður í Hetlandi, James Smith, í miðjuni saman við tveimum av ovastu embætismonnunum í hetlendska [illegible]mastýrinum, Malcolm Greene høgrumegin og Alistair Cooper vinstrumegin. Mynd jan

Hetlendingar vilja tosa um oljusamvinnu

Nú oljuvinnan er við at mennast í økinum millum Føroyar og Hetland eru hetlendingar sinnaðir at taka upp ítøkiligt samstarv við føroyingar. Teir vilja bjóða okkum at brúka stóra oljuterminalin Sollom Voe í Hetlandi.

Í gjár kom tann hetlendski "løgmaðurin" á vitjan í Føroyum. Talan er um ovasta leiðaran í Hetlandi, Lewis Smith, sum er convener í Hetlandi, ið kann samanmetast við okkara løgmann.

Saman við honum er varamaður hansara, James Smith og tveir av ovastu embætismonnunum í Hetlandi, Malcolm Greene og Alistair Cooper.

Tað eru hetlendingar sum sjálvir hava ynskt at vitja í Føroyum og hertyri fingu teir innbjóðing frá løgmanni at koma hendavegin.

Ein av orsøkunum til at hetlendingar tegnir vilja tosa við føroyingar er menningin av oljuvinnuni vestan fyri Hetland.

Síðani tøknifrøðin hevur ment seg seinastu árini við eitt nú serstøkum framleiðsluskipum, sum avloysa stóru oljupallarnar, verður nógv olja nú flutt beinleiðis inn á meginlandið og ikki eins og áður løgd upp í Sollom Voe oljuterminalinum í Hetlandi. Eisini verða leiðingar á havbotninum brúktar í størri mun, soleiðis at arbeiðsplássini og inntøkurnar hjá hetlendingum í oljuvinnuni í Norðsjónum eru í vanda.

Tí eru hetlendingar farnir at vísa økinum millum Føroyar og Hetland størri ans og vóna teir, at gongdin í hesum økinum eisini kann koma Hetlandi til góðar. Herfyri tapti Hetland tó fyrsta "slagið", tá BP avgjørdi at flyta oljuna frá fyrstu oljukelduni vestan fyri Hetland, Foinaven, til oljuterminalin Flotta í Orknoyggjunum.

Á oljumessuni í Aberdeen í fjør nýttu Sosialurin høvi til at tosa við hetlendingar um hesar spurningar og settu teir tá ynski fram um at koma til Føroya fyri at tosa um møguleikarnar at fáa eitt samstarv í lag.

Hetlendingar, sum hava drúgvar royndir í oljuvinnuni, bjóða føroyingum samstarv. M.a. vilja teir bjóða okkum, verða oljukeldur funnar á Føroyaleiðunum, at brúka stóra oljuterminalin í Sollom Voe. Teir halda hann liggja sera væl fyri, verða oljukeldur funnar stutt frá markinum. Søleingi eingin infrastruktur, tvs. útgerð, ið føroyingar eru í økinum, og so leingi føroyingar ikki hava møguleikar at leggja oljuna upp í Føroyum, tá er Sollom Voe so upplagt at brúka hjá føroyingum.

Undir vitjanini í Føroyum fara hetlendingarnir at hitta løgmann og landsstýrið. Teir fara at hava fundir við Føroya Oljuídnað og umboð fyri arbeiðsgevarafelagið. Eisini verður fundur við oljuumsitingina.

Men talan verður ikki bara um at hitta umboð fyri vinnulív og politikarar, tí høvi verður eisini at vitja í Norðurlandahúsinum og í Listaskálanum.

jan

Á Sullom Voe, oljuterminalinum í Hetlandi standa teir við opnum ørmum og bíða eftir føroysku oljuni

Sethús til sølu

Sethús, Reynstún 12, Argir, verða við hesum lýst til sølu.

Grundøki: 588 m²
Húsavídd: 88 m², loft 55 m², tríggjar innrættaðar hæddir
Byggiár: 1980

Áhugað kunnu venda sær til P/F Føroya Banka, Tórshavn, tlf. 11350, lokal 1410 ella 1411.

FØROYA BANKI